

Sans Majestæt om at skifte Raadgivere. Desuagtet blev Ministeriet siddende, og sidste Gang henhjød det sig under den uansvarlige Konge. For dette unkonstitutionelle Skridt maatte Ministeriet taale en alvorlig Tilrettevisning fra Folkethingets Side. Kort efter kom Ministeriet frem med et Forslag, der var saa billigt og naturligt efter min Formening, at man skulde have ventet, at det maatte blive bevilget, nemlig Begjæringen om at faae indrømmet et Lønningsstillæg for Embedsmændene i disse dyre Tider; men Ministeriet maatte døde den Behandling af Folkethinget, at dette uden videre forfæstede det Forslag, idet det erklærede, at det ikke havde Tillid til Ministeriet. Hvad jeg her har opfrisket, have vi alle nylig oplevet; jeg opfrisker det kun for at gjøre det klart, at her der nogeninde været en Regjering, som ikke havde Grund til at trække Bøveler paa Folkethinget, saa var det denne. Grundloven siger, at Kongen udnævner og afskediger sine Ministre. Gud bevares! jeg høier mig derfor; men det Ministerium, som ene og alene lever af denne Paragrafs Bogstav, maa tage Konsekvenserne af sin Stilling og vogte sig for at stille Krav, der forudsætte ikke alene Tillid, men endogsaa en høj Grad af Tillid. Den Kunst, at lade et Mindretal bevilge Penge, er endnu ikke opfundet. Man kommer virkelig til i disse Forhold at give Talmajestæten, hvad dens er. Det vilde have været mere aabent og ærligt og mere konstitutionelt, hvis man ligefrem var gaaet til Rigsdagen og havde, idet man stolede paa sine gode Grunde, krævet et yderligere Beløb bevilget. Man kunde ikke befrygte, at hele Sagen derved skulde standse. Tror man virkelig, at Rigsdagen nogeninde vilde gaa ind paa, at vi fik en Marmorkirke Nr. 2 her i Kjøbenhavn. Ganske sikkert vilde den Bevilling være bleven givet, som maatte anses for nødvendig for at faae Arbeidet færdigt; men dermed er det ikke sagt, at der ikke vilde være blevet strøget hist og her, hvor man fandt det rigtigt. Hvis man dertil vil svare, at det vilde have medført stor Ulempe, thi saa var alt Arbeidet ikke blevet færdigt til rette Tid, da skal jeg ikke nægte Muligheden deraf, men sige, at saa var Ulykken dog ikke saa stor, thi saa havde man jo det gamle Theater, og derpaa kunde man da have spillet; det havde staaet saa længe og saa kunde det nok have staaet et Aar endnu. Det var ikke nogen Kjøbbygning, det skal jeg erkjende, men indvendig var det virkelig et Kunstens Tempel, og der kunde godt spilles der. Nu har Ministeriet ganske vist haft en Tøllelse af den Indvending, jeg her har gjort, og derfor har det trukket Entreprenørene frem. Det er Sp. 2169—70, hvor dette Punkt om Theatrets Nedbrydning omhandles; det hedder nemlig her, at det gamle Theater skulde være nedrevet og Pladsen saaledes ryddet, at det nye kunde tages i Brug den 1ste September 1874, og at Entreprenørene

derved havde vundet en Ret til at faae den gamle Theaterbygning afleveret til Nedbrydning ved Udgangen af Sæsonen 1874. Det er dog godt, at Ministeriet dog selv paa samme Sted erkjender, at denne Ret kunde Entreprenørene ikke have uden under Forudsætning af, at de opfyldte deres Forpligtelser, men det have de ikke gjort; det er dokumenteret for os, at Entreprenørene have i væsentlige Punkter overskredet Kontrakten. Efter den skulde Arbeidet ikke alene være færdigt i det Hele til den 14de August 1874, men stykkevis skulde hver enkelt Del deraf afleveres til bestemte Tider, og det er ikke stet i rette Tid. Altsaa, Entreprenørene kunde man nok faae i Tale; hvis der fra den Side blev Spørgsmaal om Erstatningskrav, tror jeg, at man kunde formere dem et ganske artig Kontrastspørgsmaal. Men man har ikke villet gaa den konstitutionelle Vej, man har fulgt en stærk kjøbenhavnsk Strømning, som gik i Retning af, at man absolut vilde have det gamle, stygge Theater bort og det nye i Brug, det koste, hvad det koste skulde; man har ladet staa til og sagt: Efter os Syndsloven. Her foreligger ligefrem en Krænkelse af Rigsdagens lovlige Ret, og det vil jeg for mit Bedkommende ikke være med til at godkjende. Den Grundlæggning, at Ministre her i Landet ikke paa egen Haand kunne udgive Ståtens Penge, men maa have den bevilgende Myndigheds Samtykke dertil, er langt vigtigere end det nye Theater. Jeg forudsæ, at det fra en vis Side vil blive gjort gjældende, at de Medlemmer, som her reise sig for at værne om Rigsdagens lovlige Bevillingsmyndighed, ere Vandaler, som med deres Støvlehæle, oven i Kjøbet Transtøvlehæle, ville trampe paa Kunst og Videnskab (Modsigelse); jeg forudsæ, at dette vil blive anført fra en vis Side, men jeg sigter herved ikke til nogen Side i denne Sal. Jeg finder mig derfor foranlediget til at gjentage, at jeg baade ved Afstemninger og Udtalelser kan dokumentere, at jeg altid har været en Ven af det kongelige Theater som Statsinstitution og altid fuldelig har erkjendt Theatrets nationale Betydning, navnlig den, det har haft; men jeg er en endnu større Ven af Bevillingsmyndigheden, thi den er Kjernen i Grundloven, og paa den er det, at Folkets Selvfølelse hviler. Derfor siger jeg, at hvis denne Pragbygning er rejst som et Mindesmærke paa Bevillingsmyndighedens Grav, saa er den kjøbt for dyrt. Man maa ikke sige, at dette Udtryk er for stærkt, og at der kun er Tale om en Formalitet; man maa ikke sige, at det Hele, der er stet, er det, at man ikke i Tide er gaaet til Rigsdagen; var man i Tide gaaet til Rigsdagen, maatte den dog have bevilget Pengene, og at det ogsaa maa se nu, da Regjeringen kommer lidt sent dermed. Hvis Noget ansvorer dette, er det letfindigt. Hvis dette kan passere, da kan Alting passere, og da kan man sige, at, hvis Rigsdagen bevilger de Penge, der kræves, er det godt, men hvis ikke, er det ogsaa